



# TARIM ARAŞTIRMA RAPORLARI - 7

GAP BÖLGESİNDE SEBZE  
YETİŞTİRİCİLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

T.C.  
BAŞBAKANLIK  
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ  
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

T.C.  
BAŞBAKANLIK  
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ  
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

GAP BÖLGESİNDE SEBZE  
YETİŞTİRİCİLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

AĞUSTOS, 1993

# İÇİNDEKİLER

## ÖNSÖZ

## 1. GİRİŞ

## 2. MATERYAL VE YÖNTEM

### 2.1. MATERYAL

### 2.2. YÖNTEM

## 3. ARAŞTIRMA BULGULARI

## 4. SONUÇ

## Ö N S Ö Z

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin sulamaya açılmasıyla ortaya çıkacak tarımsal potansiyelin en iyi şekilde değerlendirilmesini temin etmek amacıyla GAP İdaresi Başkanlığı tarafından Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne bir dizi Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Çalışması yaptırılmıştır.

Şanlıurfa-Akçakale Koruklu mevkiinde tahsis edilen 276 dekarlık bir Araştırma İstasyonu kurulması, 31 adet projeden oluşan araştırma çalışmalarının yürütülmesi, GAP Bölgesi'nde Tarımsal Konularda Veri Bankası Oluşturulması ve Uzaktan Algılama Merkezi Kurulması olmak üzere dört bileşenden oluşan proje çalışmaları 1987-1992 yılları arasında yürütülmüştür.

Planlanan proje çalışmaları üç aşamalı olarak ele alınmış olup tamamlanan bölümü, birinci aşamayı oluşturan Adaptasyon Çalışmalarını içermektedir.

Proje paketinin araştırma çalışmalarından bitkisel üretimle ilgili olanlar, Koruklu mevkiinde kurulan Araştırma İstasyonu'nda hayvansal üretimle ilgili olanlar ise TİGEM Ceylanpınar Tarım İşletmesi'nde yürütülmüştür.

Bu rapor, yürütülen alt projelerle ilgili olarak saptanan ilk sonuçları ortaya koymaktadır.

Söz konusu proje paketinin ikinci aşaması olan yetiştirme teknikleri ile ilgili araştırmalar, ilk aşamada elde edilen verilere bağlı olarak ve adaptasyonu saptanmış tür ve çeşitlerle Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin de katkıları ile yine Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi tarafından 1993-1996 yılları arasında sürdürülecektir.

## 1. GİRİŞ

Sebzeler insan beslenmesinde son derece önemli bir yere sahiptirler öncelikle;

- Temel besin maddelerinden özellikle vitaminler ve mineral maddeler bakımından çok zengindirler. Ayrıca fazla zengin olmamakla birlikte karbonhidrat ve protein açısından da beslenme diyetini kısmen takviye ederler.
- Yemeklerin tat ve aromalarını iyileştirirler. Böylece başka bitkisel ve hayvansal gıdaların tüketimlerinin yükseltilmesine de yardım ederler.
- Lif içerikleri yüksektir. Lifler sindirim sisteminin iyi çalışmasına, besin maddelerinin bünye tarafından daha iyi alınmasına yardım ederler.
- Sebzelerin içerdiği bazı kimyasal maddelerin kimi hastalıklara karşı koruyucu ve hatta tedavi edici özellikleri bulunmaktadır.

Birim alandan sağladığı gelir açısından bitkisel üretim dalları içinde ilk sıralarda yer alan sebze tarımı, GAP alanına giren illerimizde gerek ekiliş alanı, gerekse üretim teknolojileri bakımından oldukça geridir. Bu bölgemizde sebze tarımını kısıtlayan en önemli unsur su noksanlığıdır. Yörenin diğer iklim etkenleri ve toprak özellikleri genelde sebze yetiştiriciliği için uygun görünmektedir. Proje alanının sulamaya açılmasıyla, yeni ürün deseni içerisinde sebze tarımının payı önemli ölçüde artacaktır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, 1980'li yılların ortalarına kadar, sebze yetiştiriciliği konusunda yapılmış araştırma sayısı son derece kısıtlıdır. Bu nedenle bölge koşullarına elverişli sebze tür ve çeşitleri, bunların yetiştirme takvimleri, su ve gübre gereksinimleri, elverişli ekim-dikim mesafeleri; ayrıca üretilebilen sebzelerin hasat tarihleri ve dönemleri, verim potansiyelleri, kalite özellikleri konusunda bilgi noksanlıkları bulunmaktadır. Burada sonuçları sunulan araştırmalar, bu bilgi eksikliklerini gidermek amacıyla yürütülmüştür.

## 2. MATERİYAL VE YÖNTEM

### 2.1. Materyal

Araştırma 1988 - 1992 yılları arasında, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi tarafından Şanlıurfa - Harran Ovası'nda kurulan Koruklu GAP Araştırma İstasyonu'nda yapılmıştır. Araştırmanın yapıldığı Harran Ovası'nda Kırmızı - Kahverengi büyük toprak grubu hakimdir. İstasyondaki topraklar genellikle ağır bünyeli olup, hafif alkali karakterlidir. Tuz ve sodyum içerikleri bakımından sorunsuz olan toprakta, organik madde düzeyi çok düşüktür. Tür ve çeşit adaptasyon çalışmalarında 16 değişik sebze türü ele alınmıştır. Böylece Türkiye'de en fazla yetiştiriciliği yapılan başlıca sebze türlerinin GAP alanında denenmesine çalışılmıştır. Denemelerde yazlık sebzelerden; domates, biber, patlıcan, bamyacı, hıyarcık, kabak, kavun ve karpuz, kışlık sebzelerden ise; marul - salata, ıspanak, bezelye, havuç, soğan, pırasa, lahanacı ve karnabahar kullanılmıştır.

### 2.2. Yöntem

Yöre koşullarına uyum gösterdiği bilinen veya belirlenen sebze türleri ile, yetiştiriciliğinde sorunlarla karşılaşılacak türlerde kültürel işlemlere yönelik araştırmalar yapılmıştır. Böylece ortaya çıkan sorunların giderilmesine ve/veya ürün kalitesinin yükseltilmesine çalışılmıştır. Ayrıca, açıkta sebze yetiştiriciliğinin yanında örtü altı sebze tarımı konusunda da çalışmalar

yapılmıştır. Domates, biber ve patlıcanda tüneller için uygun çeşit seçimi, karpuz ve kabakta alçak ve yüksek tüneller; domates, biber, patlıcan, kabak ve hıyarda yüksek tüneller ve malç kullanımı durumunda erkencilikte sağlanabilecek gelir ile elde edilecek verimler incelenmiştir. Araştırmada yer alan tüm denemelerde, sonuçların değerlendirilmesi varyans analizi ile yapılmış, değişik uygulamaların ortalamaları arasındaki farklılıkların kontrolü için uygulanan testlerde %5 önemlilik değerleri esas alınmıştır.

### 3. ARAŞTIRMA BULGULARI

Proje çalışmaları sırasında, her çalışmada ve türde izlenen yöntemler ve gözlemler ayrı olduğu için, her bir araştırma birbirinden ayrı olarak değerlendirilmiştir. Tür ve çeşit adaptasyon çalışmalarında 16 değişik sebze türü, kültürel araştırmalarda 8 değişik sebze türü, örtü altı araştırmalarında 6 sebze türü materyal olarak kullanılmıştır. Burada ele alınan türler araştırmanın tümünü kapsamamakta, yalnızca birkaç türde yapılan inceleme sonuçlarını göstermektedir:

- Biber çeşit-verim denemesi 1989 ve 1990 yetiştirme devrelerinde iki yıl sürdürülmüştür. Denemenin ilk yılında biber yetiştiriciliğinin yoğun olduğu bölgelerden alınan sivri, çarliston ve dolmalık tiplerden 13 değişik biber çeşidi kullanılmış, ikinci yılda ise değişik tiplerden en iyi sonuç veren çeşitler seçilerek 5 biber çeşidi kullanılmıştır. Bölgede çok fazla tüketilen biberde, üretim genelde yöresel çeşitlerle yapılmaktadır. Bu araştırmanın sonuçları, denenen biber çeşitlerinin yöreye çok iyi uyum gösterdiğini ve sorunsuz olarak yetiştirilebileceğini göstermiştir. Elde edilen verim değerleri son derece iyi ve yeterlidir. Ekim - dikim zamanları erken yapıldığı takdirde, yerli çeşitlerden 7 ton/da, standart tescilli çeşitlerden 8 - 9 ton/da verim alınabileceği belirlenmiştir.
- Domates çeşit-verim denemeleri 1989 ve 1990 yılları olmak üzere iki yıl sürdürülmüştür. İlk yıl 25 çeşidin incelendiği denemede iyi sonuç verenler seçilerek, ikinci yıl çeşit sayısı 10'a indirilmiştir.

Çeşitlerin veriminin yanında ortalama meyve ağırlığı, meyve çapı ve yüksekliği, çözünebilir kuru madde içeriği de belirlenmiş, bunlara ek olarak ikinci yıl denemesinde meyve suyu titre edilebilir asitliği PH sı ile bitki boyları da saptanmıştır. Harran ovası koşullarında domatesten dekar başına ortalama 6-8 ton ürün alınabileceği, iyi çeşit kullanıldığında verimin 10 ton/da'ya kadar yükselebileceği anlaşılmıştır. Domates denemelerinde gözlenen bir olgu, bitkilerin sıcaklığın çok yükseldiği Temmuz ve Ağustos aylarında yüksek sıcaklık stresine girmeleridir. Bu nedenle yazın ortasında bitkilerin generatif ve vejetatif gelişmelerinde önemli aksamlar, hatta genç sürgünlerde ve dallarda kurumalar olmaktadır.

- Hıyar çeşit-verim denemesinin ilk yılında üçü hibrit, üçü de açık döllenmiş olmak üzere 6 çeşit; ikinci ve üçüncü yılında ise dört çeşit kullanılmıştır. İyi bir çeşit seçimi ve iyi bir bakımla dekardan 4-6 ton verim alınabileceği bu araştırmayla ortaya çıkmıştır. Denemelerde yer alan modern standart çeşitler, açık döllenmişlere göre daha yüksek verimler vermişlerdir.
- Karpuz çeşit denemesi 1980-1991 yılları arasında üç yıl süreyle yapılmıştır. Denemenin birinci yılında 5'i hibrit, 5'i açık döllenmiş olmak üzere 10 çeşit kullanılmıştır. 1990 yılında birinci yıl en yüksek verim veren Urfa Yerli, Halep Karası ve Crimson Sweet çeşitlerine 1989 yılında denemeden çıkartılan

Sugar Baby'de eklenerek 4 çeşitle verim denemesi tekrarlanmıştır. 1991 yılında bu 4 çeşide ek olarak birinci yıl denenen çeşitlerden Hazera No:2,

Jumbo, Sugar Belle, yurt dışından ithal edilen Pata Negra, Palladin, Sugar Delicata, Rubin, WM 102, Rocio, Chilean Blac hibrit çeşitleri ve Charleston Gray çeşitleri kullanılmıştır. Sulu koşullarda karpuzda yapılan çalışmalarda 5 ton/da'a yakın verimler alınmıştır. Denenen meteryaller içerisinde ilk sıralarda yer alan "Urfa Yerli" aslında çeşit niteliği olmayan, populasyon halinde bir materyaldir ve gerek meyve şekli, gerek iriliği, gerekse de diğer özellikleri bakımından heterojen bulunmuştur. Bununla birlikte bölge koşullarına adaptasyonu çok iyidir ve mutlaka ele alınıp ıslah edilmelidir.

- Patlıcan çeşit verim denemesi 1989 ve 1990 yetiştirme dönemlerinde iki yıl sürdürülmüştür. İlk yıl yuvarlak ve kemer tipinde olmak üzere 6 çeşit kullanılmıştır. İkinci yıl, birinci yılın en iyi olan çeşitlerine Adana toprağı çeşidi de eklenerek 4 çeşit denenmiştir. Yapılan iki yıllık deneme sonuçları Harran Ovası koşullarında yuvarlak ve iri meyveli çeşit olan Topan 374 den 9.28 ton/da, kemer tipinde olan çeşitlerden Birecik Yerli'den 5.55 ton/da ortalama verim alınabileceğini göstermiştir.

Çeşit-verim denemelerinin yanısıra; domates, biber ve patlıcanda malç kullanımı ile ilgili bir araştırma 1991 yılı yetiştirme döneminde yapılmıştır. Bitkisel materyal olarak, domateste SC 2121 ve Start, patlıcanda Pala ve Topan 374, biberde 11 B 14 ve Ege Acı Sivri çeşitleri olmak üzere her türde iki çeşit kullanılmıştır. Denemelerde malç örtüsü olarak saydam polietilen, siyah polietilen ile buğday sapı kullanılmıştır ve bu uygulamalar kontrol ile karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Saydam ve siyah PE malzeme 0.05 mm kalınlığında kullanılmıştır. PE malç uygulamaları domates, biber ve patlıcan türlerinde, verim ve erkenci verimi yükseltmiştir. Bu verim artışı, malçın toprak sıcaklığını artırması ve daha iyi bir kök gelişimine neden olması ile bitki büyümesinde de hızlı bir artış ile kendini göstermiştir. Ayrıca Harran Ovasında toprağın ağır bir bünyeye sahip olması, sulamalardan sonra kaymak tabakası ve büyük yarıklar oluşmasına neden olduğu için malç uygulamaları bu sorunları ortadan kaldırmakta, bitki kök bölgesi çevresinde daha düzenli ve dengeli su varlığına yardım ederek verimliliği artırmaktadır.

Örtü altı yetiştiriciliğine ait çalışmalardan karpuzda tünel kullanımı ve fide ile yetiştirme araştırmasında (1989) bitkisel materyal olarak Panonia çeşidi seçilmiştir. Denemede örtü olarak alçak ve yüksek tüneller kullanılmış ve örtüsüz açık arazide yetiştirme ile karşılaştırılmıştır. Araştırma bulguları bölgede tünel altı yetiştiriciliğinde Haziran başında karpuz elde edileceğini göstermiştir. Yüksek tünel uygulamasının karpuzda verim ve erkencilik üzerine net ve açık bir etkisi saptanmıştır. Denemeden elde edilen diğer bir önemli sonuç da fide ile yetiştirmenin verim ve erkencilikte çok önemli kazanç sağladığıdır.

#### 4. SONUÇ

Birinci grup çalışmalarda 16 farklı sebze türünün sayıları türlere göre 6 ile 25 arasında değişen birer dizi çeşidi kullanılarak önemli başlıca sebze türlerinin bölge koşullarındaki adaptasyonları araştırılmış yöreye uyum gösteren çeşitleri, verim potansiyelleri, yetiştirme ve üretim takvimleri, verimlilik dinamikleri, ürün kaliteleri ve yetiştirmeleri sırasında ortaya çıkan sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmalar sonunda biber, patlıcan, kavun, karpuz, hıyar, kabak, bamya, ıspanak, marul, salata ve soğan türlerinde uygun çeşit ve yetiştirme koşullarında çok yüksek verim ve kalitede ürün alınabildiği görülmüştür.

Domateste oldukça iyi bir verim elde edilmekte birlikte, Temmuz ve Ağustos aylarındaki yüksek sıcaklık nedeniyle, bu olumsuzluğun üretime yansıdığı Ağustos ve Eylül aylarındaki hasatlarda azalmalar belirlenmiştir.

Pırasa, marul-salata, lahanana ve karnabahar türlerinde bitkilerin sonbahar ve erken kış dönemlerinde başarılı bir gelişme gösterdikleri saptanmış, ancak bu türlerin yazın sıcak dönemlerine rastlayan fide hazırlama aşamalarında önemli sorunlarla karşılaşmıştır.

Bezelyede ilkbahar ekiminin iyi olmadığı, sonbahar ekimi ile daha iyi sonuç alındığı belirlenmiştir.

Havuç türünde oldukça iyi verim alınmış, ancak toprağın ağır olması nedeniyle kalite aynı düzeyde iyi görünmemiştir. Ancak yörenin hafif ve kumlu vadilerinde iyi sonuç alınabileceği anlaşılmıştır. Çalışmalarda yer alan türlerde yöre koşullarına iyi uyum gösteren çeşitler aşağıda verilmiştir;

TÜRLER	ÇEŞİTLER
Domates	Sofralık - Start F1, Epona F1
	Açık döllenmiş - Red Top, SC 2121
Dolmalık biber	11B14
Sivri biber	İnce Tatlı sivri, Ege Acı sivri
Çarliston biber	Çarliston Bağcı
Patlıcan	Topan 347, Pala
Karpuz	Urfa Yerli, Halep Karası, HZ.No.2
Kavun	İri Meyveli - Yuva
	Küçük meyveli - Arava, Galia
Hıyar	Amira, Medina
Kabak	Eskendery, Maayan
Bamya	Urfa Yerli, Sultani
Ispanak	Matador, Pasific, Spinoza
Havuç	Tip Top, Handar
Karnabahar	Montblanc, Brio Osenia
Lahana	Fortuna, Rio Grande
Marul	Lital, Yedikule
Başsalata	Tasna, Calona
Pırasa	Tarsus 1
Bezelye	Dual, H.Titana
Soğan	Ben Shemen, SG 936, Çorum



İkinci grup çalışmalar, yetiştiricilik açısından gerekli tekniklerin araştırılması amacıyla yürütülmüş; marul ve salatalarda farklı ekim-dikim zamanlarının, pırasa ve ıspanaklarda farklı ekim zamanları ile ekimde kullanılacak tohumluk miktarının soğanda bitki sıklığının, hıyarda gölgeleme uygulamasının, domates, biber, patlıcan yetiştiriciliğinde malç uygulamasının verim, erkencilik ve kalite üzerine etkileri araştırılmış, en iyi uygulamalar seçilmiş, bunların sağladığı kazançların oranları saptanmıştır.

Üçüncü grup çalışmalarda örtü altı yetiştiriciliği üzerinde durulmuş, alçak ve yüksek tünellerin yöre koşullarında erkencilik ve verim üzerinde sağladığı kazanç araştırılmıştır. Yüksek Tünel kullanımı ile erkencilikte önemli düzeyde kazanç sağlanmış, kabakta Nisan ayının son haftası; hıyarda Mayıs ayının ortası; domates biber ve patlıcanda Mayısın son haftası; karpuzda da Haziran ayının başında hasat yapılabileceği belirlenmiştir.

Proje çalışmalarından elde edilen diğer bir sonuç ise; tür çeşit belirlemeleri sırasında modern çeşitlerin yanında tanık olarak kullanılan yöresel materyalin gösterdiği bölge koşullarına yüksek uyumdur.

Elde edilen bulgular yörenin sebze tarımı potansiyelinin çok yüksek olduğunu göstermiştir. Gerek yazlık, gerekse kışlık sebze türlerinin yeni ürün paterni içinde ağırlıklı olarak yer alabilmesi mümkündür.

## TARIMSAL ARAŞTIRMA GELIŐTİRME PROJE ÇERÇEVESİNDE YÜRÜTÖLEN ÇALIŞMALAR

1. GAP Bölgesine Adapte Olabilecek -Őeftali, Kayısı, Badem ve Nektarin Çeşitlerinin Saptanması
2. GAP Bölgesinde Değişik Nar Çeşitlerinin Adaptasyonu
3. Ölkemizde Yetiştiriciliği Yapılan Çilek Çeşitlerinin GAP Bölgesine Adaptasyonu
4. GAP Bölgesine Uygun Pikan Cevizi Çeşitlerinin Saptanması
5. Doğal Olarak YetiŐen Çok Yıllık Soğanlı-Yumrulu ve Rizomlu Süs Bitkilerinin Tarlada Üretim Olanakları
6. Sulamanın GAP Alanında Yüksek Verimli Sofralık ve Őaraplık Üzüm Çeşitlerinin Verim ve Kalitelerine Etkisi
7. GAP Bölgesinde Sebze Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi
8. GAP Bölgesinde Yüksek Verimli Lif Teknolojik Özellikleri Üstün Pamuk Çeşitlerinin Saptanması
9. GAP Bölgesinde Sulu KoŐullara Uygun Yemlik ve Biralık Arpa Çeşitlerinin Saptanması
10. GAP Bölgesine Uygun Kolza Çeşitlerinin Saptanması
11. GAP Bölgesine Uygun Ayçiçeği Çeşitlerinin Saptanması
12. GAP Bölgesinde Sulu KoŐullara Uygun Ekmeklik ve Makarnalık Buğday Çeşitlerinin Saptanması
13. GAP Bölgesinde Sulu KoŐullara Uygun Çeltik Çeşitlerinin Saptanması
14. GAP Bölgesinde Yem Bitkileri Adaptasyonu
15. GAP Bölgesinde Sulu Koşullarda YetiŐtirilebilecek Yonca Çeşitlerinin Saptanması
16. GAP Bölgesinde I. Ürün veya II. Ürün Olarak YetiŐtirilebilecek Sorghum Tür ve Çeşitlerinin Saptanması
17. GAP Bölgesinde I. veya II.Ürün Olarak YetiŐtirilebilecek Mısır Çeşitlerinin Saptanması
18. Harran Ovası Koşullarında Pamuk Sulamasında Sulama Aralığı ve Su Tüketiminin Belirlenmesinde Açık Su Yüzeyi Buharlaşmasından Yararlanma Olanakları
19. Harran Ovası Koşullarında Ayçiçeği Sulamasında Sulama Aralığı ve Su Tüketiminin Belirlenmesinde Açık Su Yüzeyi Buharlaşmasından Yararlanma Olanakları

20. Harran Ovası Koşullarında Su Yüzeyi (Class-A Pan) Buharlaşmasından Yararlanarak İkinci Ürün Soya İçin Sulama Programlarının Geliştirilmesi
21. GAP Bölgesinde Pilot Bitki Koruma Kliniklerinin Kurulması
22. GAP Bölgesinde Zirai Mücadele Politikasına Esas Teşkil Edecek Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otların Saptanması
23. Mardin-Ceylanpınar Ovaları Toprak Kaynaklarının Temel Özellik ve Dağılımlarının Belirlenmesi ve İdeal Arazi Kullanım Planlarının Hazırlanması
24. Harran Ovasında Önemli ve Yaygın Toprak Serilerinin Sulama Başlamadan Önceki Strüktür ve İnfiltrasyon Özellikleri ve Alkaleleşme Olasılıklarının Belirlenmesi
25. GAP Bölgesinde Entansif Süt Sığırcılığının Geliştirmek İçin Uygulanabilecek İslah Organizasyon Modelleri
26. Kilis Tipi Güney Sarı Kırmızı Sığırların Yayılış Alanları, Performansları ve GAP Bölgesi için Bu Sığırlardan Yararlanma Olanakları
27. GAP Bölgesinde Yetiştirilen İvesilerin Süt, Döl ve Et Verimlerinin İslahında Egzotik Irklardan Yararlanma Olanakları
28. GAP Bölgesinde Çeşitli Bal Arısı Irklarının Performanslarının Saptanması ve Bölgede Mevcut Arı Irklarının İslahı Olanakları
29. GAP Bölgesinde Entansif ve Yarı Entansif Koşullarda Hindi Yetiştiriciliği
30. GAP Bölgesinde Sulu Koşullarda Uygulanabilecek Ekim Nöbeti Sistemleri
31. İkinci Ürün Dane Mısır Yetiştirmede Farklı Toprak İşleme Yöntemlerinin Teknik ve Ekonomik Yönden Karşılaştırılması
32. Plastik Örtülü Seralarda Bitki Yetiştirme Ortamının Sağlanması İçin Isı Örtüleri İle Nemlendirme Sistemlerinin Kullanılması ve Enerji Dengesinin Belirlenmesi
33. GAP Bölgesinde Tahıllar ve Baklagiller Pazarlama Yapısı ve Geliştirilmesi
34. GAP Bölgesinde Endüstri Bitkileri Pazarlama Yapısı ve Geliştirilmesi
35. GAP Bölgesinde Meyve ve Sebze Pazarlama Yapısı ve Geliştirilmesi
36. GAP Bölgesinde Hayvansal Ürünler Pazarlama Yapısı ve Geliştirilmesi